

Надія ГУМЕНЮК

Янгол у сірому

Роман

Лауреат
Конкурсу романів, кіносценаріїв, п'єс
та пісенної лірики про кохання
«КОРОНАЦІЯ СЛОВА – 2011»

® ТЕРНОПІЛЬ
БОГДАН

УДК 82-31
ББК 84-44
Г93

Гуменюк Н.

Г93 Янгол у сірому: роман / Н. Гуменюк. — Тернопіль : Богдан, 2012. — с. 200.

ISBN 978-966-10-2830-1

У кожній з новел, які складають архітектоніку роману Надії Гуменюк «Янгол у сірому», — окрема людська доля, що використовується або занепадає у нестримному крутежі історії. Але всі вони зав'язуються у тугий сюжетний вузол навколо криниці, що колись стояла на хуторі, а тепер опинилася у «царському» селі. Пам'ять води невмируща, а час робить над нею нове коло...

Ніщо не минає безслідно, все має своє продовження. Такий лейтмотив роману — сучасної варіації біблійної притчі про Авеля і Каїна.

УДК 82-31

ББК 84-44

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора та видавництва.*

ISBN 978-966-10-2830-1

© Гуменюк Н.П., текст, 2012
© Видавництво «Навчальна
книга — Богдан», 2012

Криниця

(Замість прологу)

Крик пронизав його, мов куля навиліт.

— Не підхо-о-о-одь!!!

Чоловік зірвався, виштовхнув з горла клубок густої задухи, опустив з ліжка важкі набряклі ноги, намацав пальцями капці. Виборсувався зі сну, як потопельник із водяного крутежу. Ще раз хапнув ротом повітря і нарешті таки випірнув на поверхню. Ніч — хоч в око стрель. А над нею — вселенська тиша. І тільки десь в лабіринтах його схарапудженого мозку продовжує битися оте надривне і застережливе: «Не підхо-о-о-одь!!!»

Колись той крик будив його мало не щоночі. Потім він навчився, як не чути його: за день, бувало, сам так накричиться, так нарепетується, що аж горлянка пече, ввечері заправить ту печію казбонкою — і спить до самісінького ранку як убитий. Головне — не залишатися

наодинці з собою вдень, не дати крикові застати себе зненацька. Але тепер...

Він обхоплює голову, затуляє долонями вуха. Намарне. Здається, голос всотується у нього через припухлі долоні, через голі ступні, через розширені пори шкіри. Чоловік піднімає над головою руки із стиснутими кулаками, відкриває рот — мусить перекричати той крик, мусить прогнати.

— А-а-а-а... У-у-у-у!!!

Він уже не кричить, а виє, як вовкулака. Голос стихає, ніби злякався того виття. Але чоловік знає, точно знає, що той не зник, не пропав, не розчинився у чорноті ночі, ні-ні, він забився в котрийсь із темних кутків кімнати, заховався, причаївся, перетворився у тривожну вібрацію повітря, що змушує так дрібно сіпатися його важке тіло. Зараз той голос нагадає про себе і знову до самого ранку буде будити його, розтриюджувати пам'ять, ворохобити і нидіти десь там, де в людини має бути душа.

Якийсь беззвучний схлип прокотився темрявою. Якесь дивне тремтіння зворухнуло ніч. Звідки воно? А-а-а-а... Він хапає сокиру, давно приховану під ліжком, і йде. До криниці. До тієї прояви, з якої виривається голос. До тієї вирви, того казана пекельного, що ось уже стільки ночей вихлюпує на нього свій смоляний окріп.

Чоловік обережно несе своє велике набрякле тіло через двір, мерехтливою доріжкою з рожевого базальту, повільно підходить до чорного металевого мережива хвіртки, хапається за роззявлену пащу чи то дракона, чи то динозавра і зразу ж перелякано відсмикує руку, ніби той ящір ожив і намірився зімкнути на ній свої залізні щелепи. Його погляд, спрямований за хвіртку, на пагорбок, від якого збігає дорога, застигає, очі роз-

Потім, коли стало трохи легше, більшість цих людей повністю повернулися на свої робочі місця — в школи, лікарні, бібліотеки, театри — і забули свою базарну епопею, як сон. Але тих, хто все-таки залишився, це чудовисько-торговисько поглинуло, проковтнуло, перетравило і виплюнуло, на все життя перетворило у базарників. На кожному ряду з ятками — імпровізовані столи з якихось ящиків та стільців, на кожному — пляшки горілки, сало, ковбаса, огірки. Брутальна мова, різкі голоси, колючі очі. Від нахабних липких оцінюючих поглядів — мовляв, побачимо, що ти за пташка, в чому одягнута і взута, на скільки баксів ти потягнеш і чи варто взагалі з тобою говорити на нашому дорожньому базарі — стає не по собі.

Коли мене отак розглядають, хочеться крізь землю провалитися. Вибігаю з клітки ринку, біжу на зупинку, ловлю маршрутку і даю собі слово: краще я ходитиму в секунд-хендівському шматті, краще голодуватиму або й помру від голоду, але ніколи (ніколи!) не стану купи-продай».

«Смішно було спостерігати, як Немо розглядає обидві роботи — Славків оригінал і мою копію. Копія справді вдалася — я й сама не підозрювала, що можу так її виконати. Може, все через те, що ця робота мені так подобається, так на душу лягає. І все ж я добре розрізняю, де рука майстра, а де пензель нещасної плагіаторки, аз раби Божої Ангеліни. Дивно якимось: скопіювати я змогла, а от самій написати так — слабо! Загадка творчості. Із задоволенням взяла б копію «Маків» собі. Але... Нарешті я маю з чим іти до університетської бухгалтерії. Хай Лорик вдавиться своєю злістю! Плювала я на його пейзажі, намальовані перед телевізором!»

«В картинній галереї Немо — виставка з Польщі. Живопис, графіка, батик, кераміка. Він частенько туди їздить. Навіть на пленері під Любліном був, хоч сам же навіть пензлика тримати не вміє. Любить так мистецтво?..

Цього разу я копіювала урбаністичний пейзаж. Цікава робота у стилі «модерн», хоча мою душу такі полотна не гріють...».

«Галерея Немо стала головною виставковою залою в місті. Не знаю, як йому вдається домовлятися з музеями, студіями, арт-центрами та самими авторами з інших міст і навіть країн, але виставкова діяльність при «Суперстар» уже добре поставлена на конвеєр. З кожної колекції Жорж вибирає одну-дві картини і клонує їх, каже, що як організатор має моральне право залишити собі щось на згадку.

Та що більше я дізнаюся про Немо, то більш мене дивує така палка любов до мистецтва цього чіпкого і владного чоловіка, який, здається, тільки для того підносить до очей свою газету, щоб через дірочки у ній підглядати за всім, що діється навколо. Як може любити мистецтво людина, яка абсолютно не відчуває кольору, фактури, настрою, думки? А в цьому я вже пересвідчилася. Здивування породжує сумнів. Сумнів переходить у підозру... Я відхрещуюся від його замовлень — у мене сесія в універі, я влаштувалася на роботу, дизайнером у меблеву фірму «Шафи плюс стільці», мушу допомагати Марті поратися на дачній ділянці, будиночок на якій ми орендуємо... Він буквально переслідує мене, запрошує не тільки на виставки, але й у ресторани, на якісь корпоративні вечірки... Здається, Немо імітує закоханість у мене. Хм... Навіщо? Я ж відчуваю, що це якась гра. Я не хочу грати з ним ні в які

Вони стоять біля огорожі. По той бік — високий, сивий, жилавий, наче гірський барс, з глибоким рубцем, що тягнеться від чола над лівим оком до скроні, з гострим, наче різьбленим з каменю, профілем і трохи випнутим вперед, впертим підборіддям. По цей бік — такий же високий і сивий, з таким же підборіддям, але брезклий і важкий, в окулярах з черепаховою оправою, з ядухою, що зі свистом гонить повітря його розбухлим тілом. Стоять і мовчать.

Жорж уже виходить з будинку. Руки за спиною, голова опущена. Таким Калісій ще не бачив свого сина. Немолоки так ніколи не ходили! Хтось штовхає Жоржа в плечі. Калісій хапається за груди.

Дорогою, розриваючи пласт осіннього туману і голосно завиваючи, мчить автівка з блакитними блимавками. Різко гальмує біля воріт. Жорж проходить мимо батька, не сказавши й слова, нахиляє голову, на мить різко повертає її, «Ну й й сука ж ти, Вітьок!» — кидає комусь зі злістю і зникає в машині.

Ядуха все голосніше бухкає в Калісієвих грудях, тіло аж ходором ходить, як ковальський міх. Він дивиться на свій будинок за муром, на хвіртку, що зачинилася і тепер крізь неї навіть мишка не пролізе. Чорний ящір показує йому язика з роззявленої пащеки, наче дразниться.

— Краще б мене забрали, — дихтить Калісій. — Краще б мене... ще тоді...

Передзимовий холод пробирається під плащ, накинутий просто на піжаму. Йому хочеться впасти і дерти нігтями землю, дерти, поки вона не сховає його і не висмокче, не вибере з нього цю нестерпну дихавку. Він обертається до чужого двору.

— Чого ти дивишся? — кричить до чоловіка, наче з каменю витесаного. — Чого ти на мене так дивишся?!

Той схиляє голову до лівого плеча, як робив це колись, коли вони ще були братами.

— *Від ночі день, як олень, утікає.*

Кричать услід модринові гай...

Усе міняється й нічого не минає.

Все на круги вертається свої.

— Ну чого, чого ти від мене хочеш?! — знову кричить Калісій.

— Хочу, щоб ти взувся, бо капці вже геть промокли. У свій будинок все одно не втрапиш, електронна відмикачка з сином твоїм поїхала. То, може, зайдеш...

Калісій з тугою дивиться на своє гніздо, на зачинені ворота і хвіртку. Тільки тепер помічає, як осіння мжичка обплутує його велике тіло сірими липкими пасмами, як туман з його посинілих босих ніг скочується холодними краплями у шкіряні капці. Але він не відважується йти за цим чоловіком, якого колись, давно-давно, ще в іншому житті, називав братом.

Вони стоять по два боки огорожі і мовчать. Ящір із хвіртки навпроти шкірить зуби, показує язик і чекає.

ЗМІСТ

Криниця	3
Розділ I. Зимопис Авеля	6
Розділ II. Янгол у сірому	55
Розділ III. Гніздо ящера	103
Розділ IV. Пастка для попелюшки.....	162
Розділ V. Пам'ять води.....	189

Літературно-художнє видання

ГУМЕНЮК Надія Павлівна

ЯНГОЛ У СІРОМУ

Роман

Головний редактор *Богдан Будний*

Редактор *Ірина Дем'янова*

Обкладинка *Ростислава Крамара*

Комп'ютерна верстка *Нелі Домарецької*

Технічний редактор *Оксана Чучук*

Підписано до друку 29.05.2012. Формат 84×108/32.
Папір офсетний. Гарнітура Galleon. Умовн. друк. арк. 10,5.
Умовн. фарбо-відб. 10,5.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №370 від 21.03.2001 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002

Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008

тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48

office@bohdan-books.com

www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-2830-1

